

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ได้รับวัคซีนม่องก้มภาคตะวันออกของหญิงมีครรภ์
ในชั้นมหาวิทยาลัย เมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

นางสาวพิพัลย์ แก้วสะแส่น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาเคมีศาสตร์ป้องกันและสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-090-7

ลิบลีทรั้งบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017461 10313564.

FACTORS RELATED TO NOT RECEIVING TETANUS TOXOID
AMONG PREGNANT WOMEN IN RURAL AREAS
OF DISTRICT MUANG KAMPHAENG PHET

Miss Tippawan Kaewsasan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science

Department of Preventive and Social Medicine

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-090-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ได้รับวัสดุชั้นป้องกันบาดทะยักของหญิงมีครรภ์ในชนบทอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
โดย	นางสาวทิพวัลย์ แก้วสะสน
ภาควิชา	เวชศาสตร์ป้องกันและสั่งคุม
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้อำนวยการศูนย์ฯ นายแพทย์มนูรี เศรษฐบุตร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงทัศสินี นุชประยูร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นิสิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชราภัย)

คณะกรรมการสอบบัณฑิตวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ไพบูลย์ โล่สุนทร)

..... กรรมการ
(ผู้อำนวยการศูนย์ฯ นายแพทย์มนูรี เศรษฐบุตร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงทัศสินี นุชประยูร)

..... กรรมการ
(นายแพทย์อุเทน จารย์ศรี)

ถ้าเกิดมีอันตรายขึ้นมาให้พยายามรีบหายใจด้วยการอุบลือที่หัวหน้าหรือคน陪伴ด้วย

พิพัลย์ แก้วสะสัน : ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ได้รับวัคซีนป้องกันบาดทะยักของหญิงมีครรภ์ในชนบท อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร (FACTORS RELATED TO NOT RECEIVING TETANUS TOXOID AMONG PREGNANT WOMEN IN RURAL AREAS OF DISTRICT MUANG KAMPHAENG PHET) อ.พรีดา : พศ.นพ.มนัส เศรษฐบุตร, รศ.พญ.หัสสันต์ นุปประยูร, 87 หน้า. ISBN 974-579-090-7

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ได้รับวัสดุขึ้นบ้องกันばかりยักษ์ของหญิงมีครรภ์ในช่วงนั้น อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยการสุ่มคัดเลือกศึกษาในเขตชั้นบท อำเภอเมืองกำแพงเพชร ด้วยเทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 3 ตำบล จากทั้งหมด 15 ตำบล จำนวนนี้ทำการสำรวจหญิงทั่วไป 1,496 คน โดยใช้แบบสอบถามและทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ในระหว่างวันที่ 26 พฤษภาคม 2533 ถึง 21 ธันวาคม 2533

ผลของการศึกษาพบว่า หมูงูที่สัมภាយณ์ได้ทั้งสิ้น จำนวน 478 คน (ร้อยละ 96.4) มีหมูงูที่ได้รับวัคซีนป้องกันบาดทะยักครบชุด จำนวน 396 คน (ร้อยละ 82.8) ได้รับวัคซีนไม่ครบชุด จำนวน 18 คน (ร้อยละ 3.8) และไม่ได้รับวัคซีน จำนวน 64 คน (ร้อยละ 13.4) สำหรับกลุ่มหมูงูที่ได้รับวัคซีนครบชุดพบว่า มีการตั้งครรภ์ และมีจำนวนบุตรน้อยกว่ากลุ่มหมูงูที่ไม่ได้รับวัคซีน ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคบาดทะยักและวัคซีนป้องกันโรคในกลุ่มหมูงูที่ได้รับวัคซีนครบชุดสูงกว่ากลุ่มหมูงูที่ไม่ได้รับวัคซีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.01$) การย้ายที่อยู่ในรอบปีที่ผ่านมา พบว่า ร้อยละ 28.0 ของกลุ่มหมูงูที่ไม่ได้รับวัคซีนจะมีการย้ายที่อยู่ ในขณะที่กลุ่มหมูงูที่ได้รับวัคซีนครบชุดมีการย้ายที่อยู่เพียงร้อยละ 16.9 เท่านั้น และกลุ่มหมูงูที่ได้รับวัคซีนครบชุดยังรู้จักโรคบาดทะยักในเด็กแรกเกิดถึงร้อยละ 72.5 และรู้จักสถานที่ให้บริการวัคซีนถึงร้อยละ 98.0 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มหมูงูที่ไม่ได้รับวัคซีโน่ก็ด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับการศึกษา อาชีพของหมูงู และอาชีพของสามี มีความสัมพันธ์กับการไม่ได้รับวัคซีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.01$)

ภาควิชา . เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา . เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา . 2533

ลายมือชื่อนิสิต พัฒน์ พัฒนา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา นาย ธนาธิรุณ

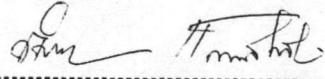
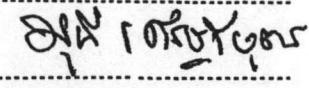
พิมพ์โดยสถาบันการศึกษาวิทยานิพนธ์ภาษาไทยในกรอบสีเขียวมีเส้นทางเดินเที่ยว

TIPPAWAN KAEWSASAN : FACTORS RELATED TO NOT RECEIVING TETANUS TOXOID AMONG PREGNANT WOMEN IN RURAL AREAS OF DISTRICT MUANG KAMPHAENG PHET.
THESIS ADVISOR : ASST.PROF. DR. MUNEE SRESHTHABUTRA, ASSO.PROF.
DR. THASSANEE NUCHPRAYOON, 87 PP. ISBN 974-579-090-7

The objective of this cross-sectional descriptive study is to identify factors related to not receiving tetanus toxoid among pregnant women in the rural areas of District Muang Kamphaeng phet. Three sub-districts out of fifteen were randomly chosen by simple random sampling technique, comprising a total of 496 women who had children under 1 year old. Structured questionnaires were used to collect data from November 26th to December 21st 1990.

96.4% of those women were interviewed. 396 women had received complete vaccination (82.8%), 18 had incomplete vaccination (3.8%) and 64 had not been vaccinated (13.4%). Women who had received complete vaccination had lesser number of pregnancies, lesser number of children, better knowledge and attitude towards tetanus toxoid. History of migration with in the past 1 year was found at lower percentage (16.9%) in fully immunized group than that of the rest of the sample (28.0%). Women who had complete vaccination recognized neonatal tetanus as a disease that can be preventable (72.5%) and recognized health center as the service site for vaccination (98.0%) more than those who had not received complete vaccination. Moreover, there is statistical association between the rate of non vaccination and the women's education and occupation, husband's occupation ($p < .01$).

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์มุกี เศรษฐบุตร และรองศาสตราจารย์ 医師 ที่สันนิษฐาน นุชประยูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือและตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาจนกระทิ้ง เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกช่วยเหลือ และการอบรมของพระคุณ มาก ณ ที่นี่

ขอกล่าวขอพระคุณมา ให้คำแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย นอกจากนี้ ยังได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามา เป็นกรรมการสอนป้องกันวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้อีกด้วย

ในด้านการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์สมรัตน์ เลิศเมนาถที่ นำแพทย์สาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร หัวหน้าฝ่ายควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด- กำแพงเพชร สาธารณสุขอำเภอเมืองกำแพงเพชร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้หมดในที่นี่ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน

อนึ่ง การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองโรคติดต่อทั่วไปและจากสมาคม อนาคตแห่งประเทศไทย จังหวัดพระคุณมา ณ ที่นี่ด้วย

พิพัลย์ แก้วสะแสง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
สารบัญตาราง	๑๐
สารบัญแผนภูมิ	๑๑

บทที่

1. บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
คำถament ของ การศึกษา	3
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ข้อจำกัดของการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามตัวที่ใช้ในการศึกษา	5
 2. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
โภคนาดทะยัก	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	18
 3. วิธีดำเนินการศึกษา	19
รูปแบบที่ศึกษา	19
ประชากรที่ศึกษา	19
วิธีการเลือกตัวอย่าง	19
ขนาดตัวอย่าง	20
ระยะดำเนินการ	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	21
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	21
	การวิเคราะห์ข้อมูล	22
4.	ผลการศึกษา	24
	ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง	25
	ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคมาดะยักษ์และวัคซีนป้องกันโรค	39
	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ได้รับวัคซีน	45
5.	อภิปรายผลการศึกษา สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	49
	อภิปรายผลการศึกษา	49
	สรุปผลการศึกษา	52
	ข้อเสนอแนะ	53
	รายการอ้างอิง	56
	ภาคผนวก	62
	ภาคผนวก ก. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	63
	ภาคผนวก ข. ตารางแสดงการทดสอบ Chi-square test ของตัวแปรต่าง ๆ	67
	ภาคผนวก ค. แบบสอบถาม	71
	ภาคผนวก ง. คู่มือการลงรหัส	78
	ภาคผนวก จ. แผนที่จังหวัดกำแพงเพชร	86
	ประวัติผู้เขียน	87

สารบัญรายการ

ตารางที่		หน้า
2.1	ตารางการให้ภูมิคุ้มกันโรคมาดแท้ยักษ์สำหรับหญิงมีครรภ์ ตามข้อเสนอแนะขององค์การอนามัยโลก	13
4.1	จำนวนและร้อยละของหญิงที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปีที่สัมภาษณ์ได้จำแนกตามตำบลที่อยู่	24
4.2	จำนวนและร้อยละของการได้รับวัคซีนป้องกันมาดแท้ยักษ์ของหญิงที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี	25
4.3	ร้อยละของอายุของหญิงที่มีบุตรต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามการได้รับวัคซีน	26
4.4	ร้อยละของระดับการศึกษาของหญิงที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามการได้รับวัคซีน	27
4.5	ร้อยละของอาชีพของหญิงที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามการได้รับวัคซีน	28
4.6	ร้อยละอาชีพของสามีของหญิงที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามการได้รับวัคซีน	29
4.7	ร้อยละของรายได้ครอบครัวต่อเดือนของหญิงที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามการได้รับวัคซีน	30
4.8	ร้อยละของลำดับครรภ์ของหญิงที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามการได้รับวัคซีน	31
4.9	ร้อยละของจำนวนบุตรของหญิงที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามการได้รับวัคซีน	32
4.10	ร้อยละของสถานที่คลอดบุตรของหญิงที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามการได้รับวัคซีน	33
4.11	ร้อยละของระยะทางจากบ้านถึงสถานบริการสาธารณสุขของหญิงที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามการได้รับวัคซีน	34
4.12	ร้อยละของการย้ายที่อยู่ของหญิงที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามการได้รับวัคซีน	35
4.13	ร้อยละของการรักษาโรคมาดแท้ยักษ์ในเด็กแรกเกิดของหญิงที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามการได้รับวัคซีน	36

สารนัยการ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.14	ร้อยละของการรู้จักสถานที่ให้บริการวัคซีนของหญิงที่มีอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามการได้รับวัคซีน	37
4.15	ร้อยละของหญิงที่มีอายุต่ำกว่า 1 ปี ได้รับวัคซีนป้องกันบาดทะยักไม่ครบชุด (2 ครั้ง) ในระหว่างตั้งครรภ์ต่อ เหตุผลที่ทำให้ได้รับวัคซีนไม่ครบชุด	38
4.16	ร้อยละของหญิงที่มีอายุต่ำกว่า 1 ปี ไม่ได้รับวัคซีนป้องกันบาดทะยักใน ระหว่างตั้งครรภ์ต่อ เหตุผลที่ทำให้ไม่ได้รับวัคซีน	39
4.17	ร้อยละของความรู้เกี่ยวกับโรคบาดทะยักและวัคซีนป้องกันโรคของหญิงที่มี บุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามลักษณะของคำตอบ	41
4.18	ร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับโรคบาดทะยักและวัคซีนป้องกันโรคของหญิงที่มี บุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกตามลักษณะของความคิดเห็น	44
4.19	สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับการไม่ได้รับวัคซีนป้องกัน บาดทะยัก โดยใช้ Chi-square test	47
4.20	สรุปผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรต่าง ๆ ระหว่างกลุ่ม หญิงที่ได้รับวัคซีนครบทุก剂กับกลุ่มหญิงที่ไม่ได้รับวัคซีนโดยใช้ Unpaired t-test	48

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

2.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

18